

Et element i DM's uddannelsespolitik: Mere fleksibilitet til de studerende øger uddannelseskvaliteten

Dansk Magisterforening lægger afgørende vægt på, at de videregående uddannelser er af højst muligt kvalitet. Det betyder, at de studerende kan tilegne sig et solidt akademisk fundament, som gør dem i stand til at bruge deres viden og erhvervede kompetencer på arbejdsmarkedet, samtidig med at de bliver oplyste og reflekterende samfundsborgere, som bidrager til samfundets udvikling og velstand.

De studerende skal i højere grad kunne følge deres faglige nysgerrighed og tilrettelægge deres uddannelse derefter. Derfor ønsker DM at øge uddannelseskvaliteten ved at sikre et tættere samspil mellem forskning og uddannelse, øge samarbejdet mellem undervisere og studerende om forbedringer af uddannelsen bl.a. gennem studienævne og uddannelsesudvalgene. Det vil give mere fleksible muligheder for, at studerende bliver medskabere af deres eget uddannelsesforløb.

Politiske reformer der øger fleksibiliteten

Der er i den seneste tid sket flere tiltag i retning af mere fleksibilitet, som dog endnu ikke har haft mulighed for at rod fæste sig i virkeligheden og dermed bevise, om det er bæredygtige tiltag til nytte for studerende og arbejdsmarkedet. Det drejer sig især om forlængelsen af retskravet til de akademiske bachelor, der nu giver mulighed for at tage op til tre år på arbejdsmarkedet før en kandidatuddannelse, og om de såkaldte erhvervskandidatordninger, hvor den studerende kan arbejde på halv tid under sin kandidatuddannelse, der er forlænget til 4 år.

Med ophævelse af loven om dobbeltuddannelser, uddannelsesloftet, der hindrede et skift af uddannelse efter bachelorgraden til en anden uddannelse på samme niveau, er en væsentlig hindring for højere uddannelseskvalitet fjernet. Det betyder, at der igen bliver en større fleksibilitet til at skifte fra akademisk bachelor til en professionsbacheloruddannelse eller omvendt.

Der er således påbegyndt en åbning for mere fleksibilitet i uddannelsessystemet, men det er endnu for tidligt at evaluere tiltagenes betydning.

Styrket uddannelseskvalitet

Der er - efter mange års forringelser og nedskæringer - brug for at forbedre rammerne for indholdet i uddannelserne, og derfor har DM formuleret fem konkrete forslag, der kan styrke kvaliteten i uddannelsen til gavn for den enkelte studerende, for arbejdsmarkedet og for samfundet. Det drejer sig om:

1. Afskaffelse af fremdriftsreformen
2. Øget prioritering af specialet
3. Større frihed til at tone uddannelsen
4. Bedre mulighed for projektorienterede forløb i alle uddannelserne
5. Forskelle på bacheloruddannelsernes bredde

Afskaffelse af fremdriftsreformen

Fremdriftsreformen er fortsat den største hindring for fleksibilitet, selv efter den mindre opblødning i 2015 af kravet om beståede ECTS-point per studieår. Det er især problematisk for studerende, som ønsker at forfølge faglig nysgerrighed fremfor tilrettelagte forløb og tidsrammer. Det kan være i forhold til et studieorienteret forløb, større opgaver eller specialet. Samtidig er det politiske formål med fremdriftsreformen opnået, da studietiden er reduceret med det opstillede mål i 2020. Endelig har det nuværende bevillingssystem indbygget et incitament til færdiggørelse på normeret studietid, hvorfor fremdriftsreformen er udtryk for dobbeltstyring.

Det er derfor på tide helt at afskaffe fremdriftsreformen, og igen overlade det til universiteterne og studienævnene at tilrettelægge studierne, så det er et fuldtidsstudie.

Øget prioritering af specialet

Rammerne om specialet er på grund af de seneste års besparelser blevet kraftigt forringet. Universiteterne skal prioritere at skabe bedre rammer for specialet både tidsmæssigt og indholdsmæssigt. Under hensyn til det enkelte fags tradition skal rammen om specialet tilrettelægges, så der bliver tid til at skrive et gennemarbejdet videnskabeligt projekt. Det betyder, at der skal være bedre mulighed for at hente empiri i omverdenen, tage på feltarbejde eller skrive specialet i samarbejde med en ekstern partner på arbejdsmarkedet.

Desuden bør der afsættes ressourcer til, at det igen bliver en norm og ret, at de studerende har et mundtligt forsvar af specialet.

Større frihed til at tone sin uddannelse

De studerende skal have en større fleksibilitet til at tone deres uddannelse undervejs i studiet. Det stiller større krav til studienævnene og en prioritering af de fagnære relationer mellem underviser og studerende. Desuden stiller det krav til studie- og karrierevejledningen, som skal kunne vejlede om fagkombinationer og valgfag, så den studerendes valg af fag og valgfri kurser sker på et oplyst grundlag. Studievejledningen skal ske i samarbejde med en løbende karrierevejledning under studiet, som skal vejlede de studerende i valg af fag for mulige karriereveje efter endt uddannelse. Som et led i den øgede fleksibilitet skal de studerende have redskaber til at orientere sig i og planlægge studieforløbet. Det fordrer, at studienævnene laver beskrivelser af kursernes sammenhæng, så det fremgår, hvilken uddannelsesretning kurserne er led i. Endvidere skal der være en fyldestgørende beskrivelse af hvert kursus' formål, faglige indhold, forudsætninger, og hvad den studerende skal have ud af kurset, samt hvilke kompetencer de opnår. Dermed vil kursusbeskrivelserne blive et redskab for en reel fleksibilitet, så det i højere grad også bliver muligt og tilgængeligt for de studerende at vælge kurser udenfor deres naturlige fagområder, samtidig med at kontinuiteten og sammenhængskraften i uddannelsen sikres.

Flere uddannelser skal kunne indeholde projektorienterede forløb uden for universitetet

Uddannelserne skal gennem fagmiljøerne og studienævnene have mulighed for at udvikle og forny sig. Samtidig skal studieordningerne være så fleksible, at det er muligt at tage et projektorienteret forløb uden for universitetet. På mange studier er det formelt en mulighed, men studerende oplever, at det i praksis ikke kan hænge sammen. Det skyldes, at flere af uddannelserne kun tillader forløb på deltid, mens virksomhederne kun ønsker praktikanter på fuldtid. Ligesom det er vanskeligt at tage på feltarbejde på deltid. Endelig er der meget stor forskel på den tilknyttede eksamen og på den tid, studiet forventer, at den studerende bruger på studierelateret aktivitet under det projektorienterede forløb.

Det er således ikke nok, at det formelt er en mulighed, det skal også i praksis kunne lade sig gøre, og det skal tænkes ind i en studiesammenhæng, da et projektorienteret forløb skal have et klart uddannelsesformål.

Forskelle på bacheloruddannelsernes brede

Studienævnene kan løbende vurdere, om bacheloruddannelserne kommer hele vejen rundt om grundelementerne i faget, og om de udbudte kurser har det rette faglige indhold, til at uddannelsen giver de nødvendige faglige forudsætninger til de naturlige kandidatuddannelser. I sine vurdering kan studienævnene eventuelt inddrage aftagerpanelet eller andre relevante omverdenspartnere.

Fagsammenlægninger og sammenlægninger af bacheloruddannelser bør kun ske, hvis det fagligt anbefales af studienævnene. På nogle uddannelser kan der være sket en for stor opsplitning af naturlige faglige sammenhænge, og her kan studienævnene naturligvis anbefale, at nogle uddannelser får en bredere bacheloruddannelse med mulighed for en senere specialisering, som kan give de studerende et bredt fagligt fundament. Tilsvarende kan færre kandidatuddannelser inden for samme fag, men med en bredere vifte af specialiseringsretninger, fortsat give de studerende mulighed for at tone deres uddannelse efter faglig interesse og behov på arbejdsmarkedet.

De danske universiteter har forskellige tilgange til bacheloruddannelserne, både når det gælder den faglige bredde og metode. Det er positivt, da det giver studerende frihed til at vælge mellem forskellige former for bacheloruddannelser.